

Bij de scholierenverkiezingen van ProDemos konden leerlingen in het voortgezet onderwijs en mbo-studenten hun stem uitbrengen. | Foto: Bart van Vliet

‘Hoe verklein je de kloof tussen jongeren en politici?’

Het debat in de Tweede Kamer in de nacht van donderdag 1 april is een buitenkans om jongeren meer geïnteresseerd te krijgen in de politiek, stelt kinderrecht deskundige **Philip Veerman**.

OPINIE

In februari verschenen nieuwe uitkomsten van een jaarlijks onderzoek naar de opvattingen van jongeren in het voortgezet onderwijs over de democratische rechtsstaat. Wie geïnteresseerd is, kan daarvan kennisnemen via www.adks.nl en zal daar lezen dat in het tweede jaar van het onderzoek bleek dat het vertrouwen van jongeren in politici is afgenomen. Onderzoeker Paula Thijs vertelde mij dat er grote verschillen in schoolniveaus bleken te zijn: 71 procent van de leerlingen op het vwo vond het belangrijk dat we in een democratie leven, tegen 34 procent van de jongeren op het vmbo. Meer onderwijs over kernwaarden van de democratie vind ik dan ook geen overbodige luxe.

Internationaal vergelijkend onderzoek (van de ‘International Civic and Citizenship Education Study’) toonde aan dat Nederland met burgerschapsvorming achterloopt bij verschillende Europese landen. Dat komt omdat wij huiverig zijn om voor scholen te bepalen hoe vrijheid van onderwijs wordt ingevuld. Te

vrij laten heeft echter een kant van verwaarlozing. Om dat nu te keren nam de Tweede Kamer op 17 november 2020 het ‘Wetsvoorstel verduidelijking burgerschapsopdracht’ aan. Hiermee wordt de taak van scholen met betrekking tot burgerschapsvorming verduidelijkt. Het bevorderen van respect voor en kennis van de basiswaarden van de democratische rechtsstaat vormt het uitgangspunt van het wetsvoorstel. Verder krijgt, indien het wetsvoorstel door de Eerste Kamer komt, de burgerschapsopdracht van scholen een meer verplichtend karakter.

De Eerste Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) wacht op de memorie van antwoord van de regering. Eind maart heeft de Commissie de minister nog eens een reminder gestuurd waar die memorie van antwoord nu toch blijft.

Scholierenverkiezingen

Ook dit jaar organiseerde de Haagse organisatie ProDemos scholierenverkiezingen, waar leerlingen in het voortgezet onderwijs en mbo-studenten hun stem konden uitbrengen. Ongeveer 50.000 leerlingen door heel Nederland stemden bij deze schaduwverkiezingen. In Den Haag brachten slechts 2536 scholieren hun stem uit. De drie grootste partijen werden bij deze verkiezingen door jongeren in Den Haag respectievelijk GroenLinks (met 22,56 procent), D66 (19,24 procent) en de VVD (18,77 procent).

Nieuw was dit jaar de stemhulp YoungVoice (zie: www.YoungVoice.nl). Deze werd in 2019 al door ProDemos gebruikt voor de Europese verkiezingen, maar dit jaar voor het eerst voor de schaduw-Kamerverkiezing van scholieren. De stellingen werden toegelicht met filmpjes die waren gemaakt door Bonnie Nottroth (een bekende YouTuber en Instagrammer) en Jefferson Frempong-Manson (acteur in de KRO-NCRV jeugdserie ‘SpangaS: De Campus’).

‘Meer onderwijs over kernwaarden van de democratie vind ik geen overbodige luxe’

Nieuw was dat je de stellingen kan swipen, zoals in populaire datingapps. Ook maakte ProDemos voor havo/vwo- en (v) mbo-leerlingen het STEM Magazine, een tijdschrift vol informatie, quizzes en interviews over de verkiezingen.

In het algemeen verzorgt ProDemos het hele jaar door diverse programma’s in Den Haag, maar ook bij het plaatselijk gemeentef- of provinciehuis, of op school in de klas. Met

de programma’s wordt beoogd leerlingen meer te leren over onze democratie en hoe zij hier zelf invloed op uit kunnen oefenen.

Observatiepost

Joost Eras loopt stage in de Tweede Kamer. Officieel bij VVD-Kamerlid Dennis Wiersma, maar hij zegt dat het onderzoek dat hij doet van belang is voor de hele Tweede Kamer. Hij onderzoekt namelijk hoe jongeren en jongvolwassenen beter bij de politiek betrokken kunnen worden. Hij bevestigt mij dat de kloof tussen jongeren en bestuurders groot is. Eras spreekt regelmatig met allerlei groepen, zoals de JOVD, het CDJA en Perspectief (de ChristenUnie-jongeren). Het is deze laatste groep die hun partijleider Gert-Jan Segers verzocht niet met Mark Rutte in een coalitie te gaan zitten. Verschillende andere jongerenorganisaties volgden.

Dat vond oud-verkenner Annemarie Jorritsma een brutaliteit. Zij twitterde: ‘Je moet maar durven om de lijsttrekker van de grootste partij die de verkiezingen net heeft gewonnen als jongerenorganisaties uit te willen sluiten.’ Jongeren hebben politiek dan wel weinig in de melk te brokkelen, maar ze hebben nu wel een effectief duwtje gegeven op weg naar een meer open politiek. Dit is de gouden kans om jongeren bij de politiek te betrekken.

Philip Veerman is gz-psycholoog en deskundige rechten van het kind te Den Haag.